

VIZE KRKONOŠE 2050

„Přátelství lidí a hor“

Prohlášení ke krkonošské budoucnosti

Preambule

My, lidé, kteří žijeme, pracujeme a přijíždíme trávit svůj volný čas v Krkonoších, známe mimořádnou hodnotu našich hor. Necítíme se být jejich soupeři a nechceme s nimi ani prohrávat, ani nad nimi vítězit. Cítíme úctu k přírodnímu bohatství a lidmi vytvořenému dědictví a hodláme navázat na tradici těch našich předků – dřívějších obyvatel i návštěvníků Krkonoš, kteří dokázali žít s horami v harmonii, přátelské toleranci a partnerství.

Toto bohatství chceme předat našim potomkům. Budeme proto žít a působit tak, aby byla v polovině 21. století naplněna naše vize budoucích Krkonoš, symbolicky vyjádřená slovy „Přátelství lidí a hor“. Zavazujeme sebe i své volené zástupce na všech úrovních a vyzýváme orgány českého a polského státu i Evropské unie, abychom společně respektovali následující pravidla, ustavující vztahy mezi lidmi v Krkonoších a mezi lidmi a horskou přírodou.

Hlava první Obecné zásady

1. Chceme svobodně žít, tvořit a podnikat a úspěšně rozvíjet své lidské možnosti. Nedopustíme však, abychom tak činili na úkor jiných lidí nebo na úkor přírody a krajiny.

2. Požadujeme, aby rozvojové aktivity v území byly srozumitelné, koordinované a aby ve svém souhrnu směřovaly k naplnění naší vize přátelského vztahu mezi člověkem a přírodou.

3. Vyžadujeme otevřené a kontrolovatelné rozhodování o veřejné správě území. Upřednostňujeme veřejnou dohodu před jakýmkoliv formami násilného prosazování a odmítáme zákulisní rozhodování, které vytváří předpoklady pro korupci a ubližuje důvěře mezi lidmi.

4. Podporujeme spolupráci mezi sousedy. Platnost našich zásad nekončí na žádných hranicích, ani na hranicích států. Ty jsou umělou čarou nakreslenou do tváře milióny let starého pohoří, která nám nesmí bránit ani ve sdílení zkušeností mezi Poláky a Čechy, ani ve společné péči o náš horský domov.

Hlava druhá Život v Krkonoších

1. Podporujeme samosprávné rozhodování. Usilujeme o takové určení pravomocí jednotlivých stupňů veřejné správy a toků veřejných financí, aby samosprávy ani občané nebyli zbytečně omezováni v rozhodování o místních věcech a současně byly ochráněny veřejné zájmy přesahující místní hranice.

2. Podporujeme dialog a toleranci. Budeme usilovat o to, aby se Krkonoše staly vzorovým územím pro vzájemné poznávání, dialog a spolupráci lidí různé národnosti, vzdělání, věku, názorů a zájmů.

3. Podporujeme úctu k hodnotám. Budeme usilovat o zachování hodnotných tradic a lokálních zvláštností, které jsou dědictvím z minulosti, a o jejich obohacování o nově vznikající tradice a specifika. Budeme podporovat vzdělání a tvořivost lidí.

4. Žijeme v souladu s přírodou. Podporujeme úctu k životu ve všech jeho formách, udržujeme hustotu osídlení i svou činnost v udržitelných mezích a usilujeme o zdravě prostředí k životu.

Hlava třetí

Podnikání v Krkonoších

1. Podnikání musí být užitečné. V Krkonoších podporujeme podnikatelské záměry, které nejsou určeny jenom pro tvorbu zisku investorů a majitelů firem, ale poskytují zároveň užitek a neškodí ostatním lidem nebo horám.

2. Podnikání musí být efektivní. Vytvářením vhodných podmínek budeme usměřňovat a koordinovat podnikání tak, aby byl diferencovaně a harmonicky využit přírodní i lidský potenciál celého území a zvláštnosti jeho různých částí.

3. Podnikání musí být stabilní. Budeme podporovat aktivity, které nevyčerpávají zdroje v území, neochuzují jeho bohatství a rozmanitost, ale naopak tyto zdroje a toto bohatství rozvíjejí.

4. Podnikání musí být přátelské vůči přírodě. Pripustíme pouze takové aktivity, které neohrožují procesy zajišťující stabilitu horské přírody a nenarušují charakteristický ráz krkonošské krajiny.

Závěrečná výzva

Pověřujeme své zastupitele, poslance a senátory, aby plnili závazky a pravidla uvedená v tomto prohlášení. Žádáme všechny odpovědné správní orgány, aby vypracovávaly, uplatňovaly a rozvíjely strategická, taktická i operativní opatření, která povedou k uplatnění těchto zásad v každodenním životě lidí v Krkonoších. Požadujeme, aby přitom postupovali podle principů rozvedených v Příloze, která tvoří nedílnou součást tohoto prohlášení.

Vyzýváme všechny krkonošské rodáky a obyvatele, krkonošské obce a podniky a jejich sdružení, neziskové organizace, školy, instituce a další subjekty, které mají vztah k lidem a přírodě Krkonoš, aby vyjádřením souhlasu podpořili naši společnou vizi a zavázali se k respektování zásad obsažených v tomto prohlášení.

VIZE KRKONOŠE 2050: PŘÍLOHA

Hlava první (Obecné zásady)

1. Chceme svobodně žít, tvořit a podnikat a úspěšně rozvíjet své lidské možnosti. Nedopustíme však, abychom tak činili na úkor jiných lidí nebo na úkor přírody a krajiny.

- Každý obyvatel a návštěvník Krkonoš má právo svobodně žít, tvořit, podnikat a odpočívat, pokud tak nečiní na úkor ostatních lidí a krkonošské přírody.
- Existují a jsou dodržována jasná pravidla (právní předpisy, smlouvy a respektované dohody a zvyklosti), formulovaná na základě odborných podkladů a společné diskuse, která vymezují, kdy jde o činnosti na úkor člověka, přírody a krajiny.
- Přírodní a kulturní dědictví je využíváno a spravováno tak, abychom je předali následujícím generacím ve stejném nebo lepším stavu.
- Orgány veřejné správy regulují lidské aktivity pouze ve veřejném zájmu a důsledně při tom uplatňují své pravomoci v rámci zmocnění, vyplývajících z obecně závazných předpisů.
- Svobodné uplatňování lidských možností, při zachování odpovědného vztahu k lidem a přírodě, je podporováno, kultivováno a rozvíjeno výchovou a vzděláváním.

2. Požadujeme, aby rozvojové aktivity v území byly srozumitelné, koordinované a aby ve svém souhrnu směřovaly k naplnění naší vize přátelského vztahu mezi člověkem a přírodou.

- Podporovány jsou takové rozvojové aktivity, které jsou k životnímu prostředí Krkonoš přátelské, nesnižují jejich přírodní a rekreační hodnotu, ani vodohospodářskou funkci.
- Rozvojové aktivity jsou koordinovány na celém území Krkonoš plánovacími dokumenty (územní a strategické plány), které jsou zpracovávány bez ohledu na jakékoliv hranice a se zapojením všech zájmových skupin a subjektů vykonávajících správu území.
- Preferovány jsou aktivity, které šetří místní přírodní zdroje, využívají místní pracovní síly a vytvářejí vysokou přidanou hodnotu.
- Sledovány jsou ukazatele (indikátory) udržitelného rozvoje, kterými lze jednotlivé rozvojové aktivity objektivně hodnotit a v případě nepříznivého vývoje přijmout včas nápravná opatření.

3. Vyžadujeme otevřené a kontrolovatelné rozhodování o veřejné správě území. Upřednostňujeme veřejnou dohodu před jakýmkoliv formami násilného prosazování a odmítáme zákulisní rozhodování, které vytváří předpoklady pro korupci a ubližuje důvěře mezi lidmi.

- Příslušné nadregionální orgány při svém rozhodování o celé oblasti Krkonoš spolupracují při prosazování veřejných zájmů a koordinují koncepce, územní a jiné plány a nástroje pro správu věcí veřejných, vytvářejí je za aktivní spoluúčasti orgánů regionální a místní samosprávy a veřejnosti, a respektují zájmy místních občanských komunit.
- Rozhodování v regionu bere v úvahu jak zájmy místních obyvatel, tak návštěvníků, a vyvažuje místní i širší zájmy v území.
- Rozhodování probíhá za účasti všech zainteresovaných subjektů, do rozhodování se aktivně zapojují občané.
- Všechna chystaná závažná rozhodnutí o správě území jsou předem a dostatečně zveřejňována, a zájmové skupiny, jichž se dotýkají, jsou cíleně oslovovány a zvány

k účasti v projednávání (jsou zveřejňovány dokumenty z jednání, zprávy o hospodaření s veřejnými prostředky a důsledně plněny další procesní i informační povinnosti vyplývající z právních předpisů).

- Všechna závažná rozhodnutí jsou přijímána až poté, co bylo občanům a zájmovým skupinám umožněno vyjádřit se k nim, a poté, co byly zohledněny jejich zájmy. K nejdůležitějším otázkám souvisejícím s rozvojem měst a obcí a s ochranou přírody a krajiny jsou pořádána místní referenda, veřejné informační kampaně, besedy s občany, těsná je spolupráce s místními zájmovými organizacemi a nevládními hnutími.
 - Rozhodování v jednotlivých obcích a společné plánování rozvoje celých Krkonoš je ve vzájemném souladu.
 - Ovlivňování výsledků rozhodnutí jinak než věcnými argumenty (např. korupcí nebo vydíráním) je nepřijatelné.
 - Je zaručena kontinuita uzavřených dohod i v dlouhodobé perspektivě.
 - V Krkonoších převládá důvěra mezi orgány veřejné správy a občany, vzniklá z pravidelné komunikace, účasti veřejnosti na rozhodování a průhlednosti rozhodovacích postupů.
- 4. Podporujeme spolupráci mezi sousedy. Platnost našich zásad nekončí na žádných hranicích, ani na hranicích států. Ty jsou umělou čarou nakreslenou do tváře milióny let starého pohoří, která nám nesmí bránit ani ve sdílení zkušeností mezi Poláky a Čechy, ani ve společné péči o náš horský domov.**
- Lidé z obou stran hor se bez překážek setkávají, podnikají, sdílejí názory a kulturu, spolurozhodují o aktivitách ovlivňujících celé území Krkonoš.
 - Orgány veřejné správy a bezpečnostní složky vzájemně spolupracují bez ohledu na státní hranici, záchranné služby v celém pohoří jsou integrovány.
 - Místní kulturní různorodost a charakteristické zvláštnosti jsou považovány za výhodu, jsou uchovávány a dále rozvíjeny.
 - Je vytvořen společný prostor pro podnikání a obchod mezi subjekty v celém pohoří, ve kterém jsou podporovány projekty s přínosem pro místní obyvatelstvo a současně zachovávající přírodní a kulturní hodnoty území.
 - Je vybudován návazný přeshraniční systém infrastruktury, umožňující volný pohyb osob, informací, materiálů a energií.
 - Existuje společně sdílený a vzájemně provázaný přírodovědný, sociální a ekonomický monitoring, který informuje o směru vývoje území (vč. územního plánování) a vlivech na jeho hodnoty a jehož poznatky lze využívat ke korekci nesprávných postupů.
 - Vzhledem k běžným vzájemným kontaktům mezi Poláky a Čechy, podpoře rozvoje jazykových znalostí na obou stranách Krkonoš a společné správě území se obyvatelé ze severu krkonošské oblasti běžně domluví česky a obyvatelé z jihu krkonošské oblasti polsky.

Hlava druhá (Život v Krkonoších)

- 1. Podporujeme samosprávné rozhodování. Usilujeme o takové určení pravomocí jednotlivých stupňů veřejné správy a toků veřejných financí, aby samospráva ani občané nebyli zbytečně omezováni v rozhodování o místních věcech a současně byly ochráněny veřejné zájmy přesahující místní hranice.**
- Pravomoci samosprávných orgánů jsou rozděleny tak, že je zcela naplněn princip subsidiarity, tzn. o veřejných záležitostech se rozhoduje na té úrovni veřejné správy, která je problému nejbližší a která má k dispozici nejvíce informací. Samosprávné rozhodování

je posíleno rozdělováním prostředků do veřejných rozpočtů dle stejného principu (daňové výnosy jsou přímo směřovány do obecních, regionálních a celostátních rozpočtů v souladu s kompetencemi).

- Nadregionální předpisy, které mají specifický dopad do území, dohaduje jejich návrhové (případně vyhlášovatel) se správci území.
- Příjmy veřejných rozpočtů obcí reflektují ekonomické aktivity dané lokality (je respektována daňová zásada „kde peníze vznikají, tam i zůstávají“). Zvýšené příjmy jsou využity ke zlepšování infrastruktury a veřejných služeb a k odstraňování negativních dopadů ekonomických aktivit na životní prostředí.
- Krkonoše tvoří vyšší samosprávný celek, zahrnující severní i jižní část pohoří. Tento vyšší samosprávný celek koordinuje rozvojové aktivity obecních samospráv s cílem rovnoměrného rozvoje celého tohoto mezinárodního regionu.
- Vztah mezi složkami veřejné správy (tj. mezi státní správou a samosprávou) je založen na spolupráci s cílem zabránit takovým negativním zásahům do území, které by byly v rozporu s veřejnými zájmy.
- Ve spolupráci státní správy a orgánů místní a regionální samosprávy jsou stanoveny dlouhodobé regulativy, které určují jednoznačné podmínky pro rozvojové aktivity v území.

2. Podporujeme dialog a toleranci. Budeme usilovat o to, aby se Krkonoše staly vzorovým územím pro vzájemné poznávání, dialog a spolupráci lidí různé národnosti, vzdělání, věku, názorů a zájmů.

- Národnostní, náboženské, zájmové a další skupiny žijí v Krkonoších ve vzájemné harmonii, sdílejí společné hodnoty blízké této vizi, ale zároveň si zachovávají kulturní odlišnosti a zvyky a přispívají tak k pestrosti osídlení a společenského života.
- Neexistují překážky, bránící usazování občanů z jiných oblastí Evropy a světa v Krkonoších, za předpokladu, že přijmou platný právní řád a budou respektovat pravidla a zvyklosti soužití, obvyklé v evropském kulturním prostoru, a budou připraveni žít v souladu s touto vizí.
- Zachování a rozvíjení kulturních a náboženských tradic menšinových skupin ve společnosti je podporováno jako kulturní obohacení regionu, pokud nebudou propagovat náboženskou, kulturní, rasovou nebo politickou netoleranci.
- Existuje účinný systém sociální pomoci a péče, zajišťující důstojný život zdravotně postiženým, seniorům, lidem bez práce či rodinného zázemí, bez domova a podobně.
- Pokud vzniknou spory, týkající se soužití lidí v území nebo vztahu obyvatel a krkonošské přírody, jsou pro jejich úspěšné řešení stanovena jasná pravidla a postupy.

3. Podporujeme úctu k hodnotám. Budeme usilovat o zachování hodnotných tradic a lokálních zvláštností, které jsou dědictvím z minulosti, a o jejich obohacování o nově vznikající tradice a specifika. Budeme podporovat vzdělání a tvořivost lidí.

- Jsou podporována muzea, knihovny, archívy a galerie, které dokumentují historii regionu, uchovávají a prezentují ukázky místních kulturních tradic a připomínají místní slavné rodáky, historické události a památná místa.
- Je podporována současná umělecká tvořivost (hudba, literatura, výtvarné umění apod.).
- Jsou zachovány a chráněny objekty původní krkonošské architektury, historické kulturní a technické památky a drobná architektura v krajině (památníky, boží muka, křížky apod.). Je zajištěna trvalá péče o staré hřbitovy a samostatné náhrobky mimo ně.

- Jsou podporovány divadelní, folklórní, sportovní, hasičské a jiné spolky udržující místní tradice, literární tvorba uchováající zdejší nářečí, provozovatelé tradičních řemesel a podobně.
- Jsou vedeny městské a obecní kroniky, podporována je dokumentární tvorba pojednávající o krkonošském regionu.
- Výrobci a výrobky regionálních zvláštností a specialit přispívají k originalitě a atraktivitě oblasti a využívají k tomu místní suroviny a produkci s vysokým vkladem dovednosti a lidského umu.

4. Žijeme v souladu s přírodou. Podporujeme úctu k životu ve všech jeho formách, udržujeme hustotu osídlení i svou činnost v udržitelných mezích a usilujeme o zdravé prostředí k životu.

- Příroda je zachována přinejmenším v současné pestrosti a kvalitě. Jsou vytvořeny podmínky, které jsou příznivé pro zachování původních druhů organismů a původních společenstev a umožňují obnovu populací ohrožených druhů.
- Jednotlivé činnosti přednostně využívají obnovitelné zdroje (lesy, půdu, vodu, krajinný prostor apod.), a to takovou rychlostí a způsoby, které nenarušují schopnost těchto zdrojů se obnovovat a umožňují tak dlouhodobě stabilní (udržitelný) rozvoj těchto činností.
- Znečišťování půdy, vody a ovzduší je omezeno na takovou míru, že je zachována jejich regenerační schopnost a kvalita pro zdravý život. Odpady jsou minimalizovány a nakládání s nimi nezatěžuje životní prostředí (je využíváno jejich třídění, recyklace, kompostování atd.).
- Jsou stanoveny a respektovány udržitelné meze využití území (vč. hustoty osídlení), které vycházejí z odborných přírodovědných a krajinářských podkladů a principu předběžné opatrnosti (nedochází k živelnému nebo nadměrnému rozšiřování ubytovacích a stravovacích kapacit apod.).
- Území je jasně diferencováno dle možnosti míry jeho využívání. Do přírodovědně nejhodnotnějších míst (např. nejvyšší bezlesé partie, rašeliniště) lidská činnost téměř nezasahuje a jsou ponechána přirozenému vývoji (případné zásahy jsou v odborně podložených případech směřovány jen k udržení hodnoty těchto míst).
- Rozvoj sídel probíhá v souladu s jejich charakterem a okolní krajinou. Zaměřuje se především na kvalitu vytvářeného prostředí uvnitř zastavěného území, nikoliv na rozšiřování do volné krajiny.
- Počet trvale žijících obyvatel v regionu Krkonoš je dlouhodobě stabilizovaný, existují mechanismy bránící jejich výraznému úbytku (např. podpora vzniku a udržení pracovních příležitostí, podpora aktivit kompenzujících sezónní výkyvy zaměstnanosti, zlepšení podmínek a kvality trvalého bydlení a dopravní obsluhy).
- Přátelský vztah obyvatel Krkonoš k přírodě a krajině je rozvíjen a kultivován (rodinou, školou, spolky, veřejnou správou aj.), vychází z uvědomování si hodnot území pro kvalitu života.

Hlava třetí (Podnikání v Krkonoších)

1. Podnikání musí být užitečné. V Krkonoších podporujeme podnikatelské záměry, které nejsou určeny jenom pro tvorbu zisku investorů a majitelů firem, ale poskytují zároveň užitek a neškodí ostatním lidem nebo horám.

- Jsou podporováni všichni podnikatelé a hospodáři, kteří jsou ochotni respektovat potřeby obcí, místních obyvatel a návštěvníků s dlouhodobou vazbou k území, ochranu přírody

a krajiny a kulturního dědictví Krkonoš. Zvláštní podpora je věnována místním podnikatelům a hospodářům.

- Podnikání je ohleduplné k místním obyvatelům a návštěvníkům, respektuje majetek a nenarušuje klid pro práci, regeneraci, bydlení, výchovu dětí a bezpečnost.
- V regionu nejsou umístěny průmyslové závody s vysokými nároky na objem zpracovávaných surovin, spotřebu energie a zábor území, s velkým objemem odpadů a emisí hluku či škodlivých látek, ani velkokapacitní zemědělské objekty.
- Jsou podporovány řemeslné, průmyslové i zemědělské výrobní provozy a služby, odpovídající svým měřítkem povaze místa, zejména okolní zástavbě, lidským i přírodním podmínkám a zdrojům a regenerační schopnosti okolní přírody.
- Je podporováno podnikání v ekologicky šetrné hromadné dopravě, zajišťující obslužnost regionu na obou stranách hor a vytvářející alternativu k individuální dopravě s jejími plošnými nároky.
- Je podporováno podnikání v nevýrobních službách, ve zdravotnictví, lázeňství, sociální sféře a ve vzdělávání (především se zaměřením na potřeby cestovního ruchu a péče o životní prostředí).

2. Podnikání musí být efektivní. Vytvářením vhodných podmínek budeme usměrňovat a koordinovat podnikání tak, aby byl diferencovaně a harmonicky využit přírodní i lidský potenciál celého území a zvláštnosti jeho různých částí.

- Podnikání je efektivní z hlediska Krkonoš jako celku (sdílení investic, koordinace záměrů, koordinace tvorby místních podmínek pro podnikání, minimum duplicitních aktivit apod.).
- V Krkonoších jsou vytvořeny podmínky přitahující vzdělané lidi k podnikatelským aktivitám s vysokou přidanou hodnotou.
- Je podporováno takové podnikání, které s minimálními náklady, materiálovými a energetickými vstupy a nároky na dopravu dosahuje nejvyššího přínosu pro prosperitu celého regionu.
- Jsou podporovány takové podnikatelské aktivity, které spoluvytvářejí dvě provázané, vzájemně se podporující a stejně důležité „sítě“ – „antropogenní síť“ (osídlení, dopravní, technická a rekreační infrastruktura) na straně jedné a „přírodní síť“ (chráněná i nechráněná příroda) na straně druhé.

3. Podnikání musí být stabilní. Budeme podporovat aktivity, které nevyčerpávají zdroje v území, neochuzují jeho bohatství a rozmanitost, ale naopak tyto zdroje a toto bohatství rozvíjejí.

- Podnikání v Krkonoších nevede k vyčerpání neobnovitelných přírodních zdrojů, jako jsou nerostné suroviny.
- Podnikání preferuje využívání obnovitelných zdrojů takovým způsobem, který nenarušuje schopnost těchto zdrojů se obnovovat a umožňuje tak dlouhodobě stabilní (udržitelný) rozvoj.
- Je podporována výroba a služby s nepodstatnými materiálovými či energetickými potřebami, kde komerční produkt je výsledkem manuální nebo duševní práce.
- Podnikatelské aktivity jsou místními obyvateli a návštěvníky vnímány jako přijatelné a prospěšné pro region.

4. Podnikání musí být přátelské vůči přírodě. Připustíme pouze takové aktivity, které neohrožují procesy zajišťující stabilitu horské přírody a nenarušují charakteristický ráz krkonošské krajiny.

- Podnikatelé v Krkonoších z vlastní vůle preferují aktivity a postupy, nepoškozující přírodu, krajinu a životní prostředí. Podnikání v kvalitním přírodním prostředí vnímají jako svou konkurenční výhodu.
- Podnikání v cestovním ruchu svou povahou a plošnými nároky vůči přírodnímu prostředí nesnižuje ekologickou stabilitu území a respektuje charakter krkonošské krajiny.
- Hospodaření ve volné krajině, tj. zemědělství, lesní a vodní hospodářství, je přátelské k přírodě (respektuje její mimoprodukční funkce, zejména funkci vodohospodářskou, půdochrannou, hygienickou, mikroklimatickou a rekreační; zaměřuje se na ekologickou produkci, např. využívá louky a pastviny k přírodě šetrným formám chovu zvířat).
- Je podporována výroba a nabídka zboží z ekologicky šetrné produkce (z místních obnovitelných zdrojů, s minimálními vlivy na životní prostředí, s prevencí vzniku nadměrného množství odpadů apod.).